

Muzea geologiczne Lwowa

Na Wydziale Geologicznym Uniwersytetu Lwowskiego im. Ivana Franki znajdują się dwa niezbyt duże, ale bardzo interesujące muzea: Muzeum Mineralogiczne i Muzeum Formacji Rudonośnych (ryc. 1). Zgromadzono w nich liczne okazy skał i minerałów, w tym z Uralu i Zabajkala, których mogłoby im pozazdrościć niejedno muzeum geologiczne na świecie. Rozmowy prowadzone w ostatnich latach wskazują, że można żywić nadzieję, iż wkrótce dojdzie do wymiany wystaw z Muzeum Geologicznym w Warszawie, które przybliży Ukrainie geologię Polski, a Polsce geologię Ukrainy.

Muzeum Mineralogiczne im. Eugena Lazarenki zostało założone w latach 1852–1853 przez profesora historii naturalnej Hiacynta Dobażewskiego i jest jednym z najstarszych muzeów Lwowa. W jego zbiorach zgromadzono ponad 14 tys. okazów. Ogromny wkład w rozwój tej placówki wniósł dziekan, a potem rektor Lwowskiego Uniwersytetu – Eugene K. Lazarenko, dlatego w 1999 r. nazwano je jego imieniem.

Muzealna kolekcja skał i minerałów została uporządkowana tematycznie, wedle genezy i systematyki minerałów. Ozdobą ekspozycji są wielkie kryształy morionu (ryc. 2), muskowitu (ryc. 3) i skaleni z pegmatytów Wołynia, kryształ gigant apatyty ze skarnów Zabajkala, unikalne okazy pirytu oraz szczotki kwarcu dymnego z pegmatytów Uralu i siarka rodzima z Azji Środkowej. Oprócz zbiorów z Europy i Azji (ryc. 4 i 5) są także eksponowane interesujące okazy z obu Ameryk, Afryki i Australii. W kolekcji zgromadzono również minerały, które odkryto całkiem niedawno, w ostatnich dziesięcioleciach, m.in. fersmanit, gagarinit, lazarenkoit (ryc. 6) i srebrnodolskit, a także minerały znane z terytorium Ukrainy, a niezwykle rzadko spotykane w innych regionach świata, np. syngenit i karpaty.

Wystawę wzbogaca zbiór meteorytów i tektytów. Ekspozycja ta jest ilustrowana planszami z informacjami o charakterystycznym składzie mineralogicznym, budowie oraz strukturze i teksturze meteorytów. Te niezwykle cenne zbiory Muzeum Mineralogicznego są wykorzystywane

Ryc. 2. Kryształy morionu z Wołynia

nie tylko do popularyzacji zagadnień geologii i mineralogii, ale także do badań naukowych.

Muzeum Formacji Rudonośnych, którego założycielem i twórcą był profesor Evgen Michajłowicz Lazko, utworzono we Lwowie w roku 1984. Profesor przekazał do zbiorów muzeum własną kolekcję skał i rud z różnych złóż Ukrainy oraz bliskiej i dalszej zagranicy. Duży udział w tworzeniu kolekcji mieli także uczniowie profesora – M.G. Gołowchenko, J.P. Doroshenko, W.P. Kiriliuk i wielu, wielu innych.

Dziś zbiory muzealne liczą ok. 5 tys. okazów, z których blisko 1200 jest eksponowanych w 19 szklanych gablotach i 11 szafach.

W skład tej kolekcji wchodzi okazy reprezentujące niemal wszystkie główne, towarzyszące i akce minerały występujące w rudach metali żelaznych i kolorowych, a także towarzyszące metalom szlachetnym i metalom ziem rzadkich oraz surowcom niemetalicznym, takim jak grafit, korund, magnezyt, talk, azbest i fluoryt. Można tu z bliska obejrzeć np.: rudy żelaza, tytanu i wanadu, chromu i manganu, wolframu i molibdenu, miedzi, niklu i kobaltu, cynku i ołowiu, złota, srebra, rtęci i in. Oprócz surowców z Ukrainy, m.in. rud żelaza z Krzywego Rogu (ryc. 7) czy irszańskich rud tytanu, w muzeum tym są eksponowane okazy ze złóż uralskich, Półwyspu Kolskiego, Kazachstanu, Zabajkala, Rudnego Ałtaju i Jakucji. Bogatej wystawie skał i minerałów towarzyszą objaśnienia tekstowe, mapy geologiczne i przekroje różnych formacji rudnych. Część okazów z tej kolekcji zebrali podczas ekspedycji naukowych pracownicy i studenci Wydziału Geologicznego Uniwersytetu Lwowskiego.

Ryc. 1. Muzeum Formacji Rudonośnych. Obie fot. A. Poberezhskyy

Włodzimierz Mizerski
Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
Serwis fotograficzny na str. 1567

Muzea geologiczne Lwowa (patrz. str. 1493)

Ryc. 3. Blaszki muskowitu z Wołynia

Ryc. 4. Aurypigment ze złoża Khaidarkan w Azji Środkowej

Ryc. 5. Lazuryt i malachit ze złoża Udokan na Zabajkalu

Ryc. 6. Lazarenkoit

Ryc. 7. Fragmenty rdzeni z otworów wiertniczych w krzyworskich złożach rud żelaza. Wszystkie fot. A. Poberezhskyy